

BOLOŇSKÝ PROCES – VÝVOJ V EVROPĚ A V ČR

Věra Šťastná, oddělení analytických činností,
rektorát Univerzity Karlovy

Vera.Stastna@ruk.cuni.cz

PROČ BOLOŇSKÝ PROCES ? (1)

- Politické uvolnění v Evropě
- Snaha o volný pohyb studentů a akademických pracovníků
- Existovaly programy (Erasmus -ECTS) a další programy EU - mobilita

ALE

- **Kvalifikace získávané v jednotlivých zemích byly nepřehledné a nebyly vzájemně uznávány**

PROČ BOLOŇSKÝ PROCES ? (2)

- **Pestré spektrum národních systémů - binární/ unitární systémy**
- **Změny v poslání vysokých škol - sblížení profesně orientovaných VŠ a univerzit**
- **Významný nárůst počtu studentů**
 - Různorodost úrovně, věku, zkušeností, očekávání, ... studentů (dříve poměrně stejnorodého)
- **Potřebu zachovat kvalitu a vysoký standard vysokoškolského vzdělávání řešily země různě**
- **Zaostávání Evropy jako místa atraktivního pro studium nebo vědeckou kariéru**

CÍLE BOLOŇSKÉHO PROCESU (1)

- Setkání ministrů 4 zemí: Francie, Německo, Itálie, Velké Británie u příležitosti oslav Sorbonnské univerzity v r. 1998;
- Vize Sorbonnské deklaraci:

Evropa není pouze Evropou EURA, bank a ekonomiky: musí být i Evropou znalostí. Je třeba posílit a vybudovat intelektuální, kulturní, sociální a technický rozměr našeho kontinentu. Musí to být univerzity, které budou tuto dimenzi z velké části vytvářet a budou v jejím rozvoji hrát hlavní roli

CÍLE BOLOŇSKÉHO PROCESU (2)

„Akční plán“ pro vytvoření Evropského prostoru vysokoškolského vzdělání do r. 2010 (Boloňská deklarace, 1999)

- Přijetí systemu srozumitelných a srovnatelných stupňů VŠ vzdělávání, mimo jiné prostřednictvím zavedení dodatku k diplomu...
- Přijetí systému založeného v zásadě na dvou základních cyklech, predgraduálním a postgraduálním. Přístup k druhému cyklu ... po úspěšném splnění prvního cyklu studia ... Titul získaný po ukončení prvního cyklu bude rovněž mít platnost z hlediska evropského trhu práce jako odpovídající kvalifikační stupeň.
- Vypracování systému kreditů - podobně jako v systému ECTS ... Kredity bude možné získat i v jiných systémech než ve vysokoškolského vzdělání tj. včetně celoživotního vzdělávání
- Podpora mobility odstraněním překážek
- Podpora evropské spolupráce v oblasti udržování kvality se zřetelem na vypracování srovnatelných kritérií a metodologie
- Posilování nutné evropské dimenze do vysokého školství
- V průběhu let 1999-2010 další cíle – CŽV, propojení výzkumu a vzdělávání; doktorské studium,...

BOLOŇSKÝ PROCES DO R. 2020

LEUVEN/LOUVAIN-LA-NEUVE 2009 - 10 PRIORITNÍCH OBLASTÍ

- 1) Sociální rozměr: rovný přístup ke studiu a větší úspěšnost v jeho dokončování
- 2) **Celoživotní vzdělávání a učení**
- 3) Zaměstnatelnost
- 4) **Učení orientované na studenta a vzdělávací poslání vysokého školství**
- 5) Vzdělávání, výzkum a inovace
- 6) Mezinárodní otevřenost
- 7) Mobilita – jediný benchmark
- 8) Shromažďování dat (důvěryhodných, spolehlivých) – spolupráce s Eurostat, Eurostudent a Eurydice
- 9) Vícerozměrné nástroje pro zajištění transparentnosti
- 10) Financování

EHEA - EVROPSKÝ PROSTOR VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

- Na konferenci v Budapešti a ve Vídni byl 11 -12/ 3/ 2010 vyhlášen Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání (EHEA)
- Společné principy
- Harmonizovaná architektura
- Společně definované a používané nástroje
- Oblasti společně sledovaných a vyvíjených politik
- Změna paradigmatu (učení přizpůsobované studentům – student centred learning a celoživotní koncept učení)

ZMĚNA PARADIGMATU (1)

- učení přizpůsobované studentům – student centred learning
- celoživotní koncept učení
 - Uznávání předchozího vzdělávání a učení – formálního i neformálního, stejně jako informálního
 - Terminologie:

Neformální vzdělávání a učení je realizováno mimo hlavní vzdělávací systémy a nevede obvykle k získání formalizovaného osvědčení

Informální učení není učení úmyslným, vede ale také k získávání znalostí a dovedností (typicky pracovní zkušenost).

- *Výsledky vzdělávání a učení! Rámce kvalifikací!*

ZMĚNA PARADIGMATU (2)

- **Rozrůzněnost** “ ... abychom podpořili vysoce potřebnou rozrůzněnost našich vzdělávacích systémů, v rámci našich národních strategií plně uznáme **hodnotu různých posláních vysokého školství**, od vzdělávání a výzkumu až po veřejnou službu a angažovanost v oblasti sociální soudržnosti a kulturního rozvoje. “

PRINCIPY A HODNOTY EHEA - BOLOŇSKÉHO PROCESU

- Volný pohyb
- Zapojení všech relevantních partnerů, zejména vysokých škol a studentů
- Zapojení studentů do řízení a správy
- Autonomní a společností odpovědné univerzity
- Veřejná odpovědnost za vysoké školství
- Sociální inkluze /sociální spravedlivost – téma zastřešující a transversální

OBLASTI „POLITIK“

- Sociální dimenze
 - Vysokoškolské vzdělání inkusivní – kvalitní, pro všechny
- Zaměstnatelnost
 - Spolupráce se zaměstnavateli na tvorbě studijních programů
 - Relevance znalostí, dovedností a kompetencí pro trh práce
- Celoživotní učení a vzdělávání
- Atraktivita evropského vysokoškolského vzdělávání
- Mobilita
 - Jediný *benchmark* (20% absolventů VŠ v EHEA bude mít zkušenost s mobilitou)
 - Strategie pro mobilitu 2012
 - **Uznávání – automatické???**

STRUKTURÁLNÍ ZMĚNY A NÁSTROJE

- Třístupňové studium (QF-EHEA)
 - Usnadňující transparentnost a přístupnost
 - **Výsledky učení – *learning outcomes***
 - **Rámce kvalifikací**
 - Kreditový systém ECTS
 - Dodatek k diplomu
- Systémy zabezpečení kvality (ESG)
 - Evropské zásady a postupy pro zabezpečení kvality v Evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání (ESG)
 - Evropský registr pro zabezpečení kvality - EQAR
- Pro uznávání – Úmluva o uznávání kvalifikací ve vysokém školství v evropském regionu (1997), tzv. *Lisabonská úmluva o uznávání* - nejenom její ratifikace, ale zejména implementace
- **Všechny nástroje jsou vzájemně propojené**

DOPADY BOLOŇSKÉHO PROCESU NA ČESKOU VYSOKOŠKOLSKOU POLITIKU

- **Byly realizovány bez ohledu na BP** - např.
 - Zapojení studentů do řízení a správy;
 - Poměrně vysoká míra autonomie vysokých škol;
 - Podpis Lisabonské úmluvy o uznávání (1997) a následná ratifikace (nicméně dosud stále prostor pro zlepšení);
 - Zavedení systému akreditací;
 - Představeno bakalářské studium (ale nebylo skutečně zavedeno).
- **Boloňský proces sloužil jako katalyzátor změn**, které byly již započaty legislativními úpravami
 - **Směrem ke strukturám a nástrojům**
 - Restrukturalizace studia (taktéž očekáván dopad směrem k diverzifikaci systému vysokoškolského vzdělávání, Bílá kniha 2001);
 - **Rámce kvalifikací – projekt IPn Q-Ram**
 - **Kreditové systémy, dodatek k diplomu**
- **Závazek z Boloňské deklarace – impuls pro podporu mobility.**

o Nástroje

KVALIFIKACE (STUDIJNÍ PROGRAM) JE VÍCEROZMĚRNÁ

- Úroveň – napojena na rámce kvalifikací: evropské a národní
- Profil
- Výsledky učení a jejich testování
- ECTS kredity (studijní zátěž)
- Zabezpečení kvality
- Kurikulum (organizace studia, prerekvizity, prostor pro mobility apod.)

RÁMCE KVALIFIKACÍ NA EVROPSKÉ ÚROVNI

- **Dva evropské rámce vznikaly nezávisle na sobě**
 - **Zastřešující rámec kvalifikací pro Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání** rámci Boloňského procesu (**rámec kvalifikací pro EHEA**)
 - Přijat 2005 v Bergenu ministry odpovědnými za vysokoškolské vzdělávání
 - Založený na tzv. Dublinských deskriptorech
 - 3 úrovně/cykly - pouze vysoké školy; v rámci 1. cyklu je diskutována i nižší kvalifikace tzv. „krátký cyklus“ (VOŠ)
 - **Evropský rámec kvalifikací pro celoživotní učení (EQF)** na úrovni EU
 - Doporučení Evropského parlamentu a Rady z 23.dubna 2008
 - 8 úrovní celé vzdělávací soustavy
 - Vznikal v rámci odborného vzdělávání

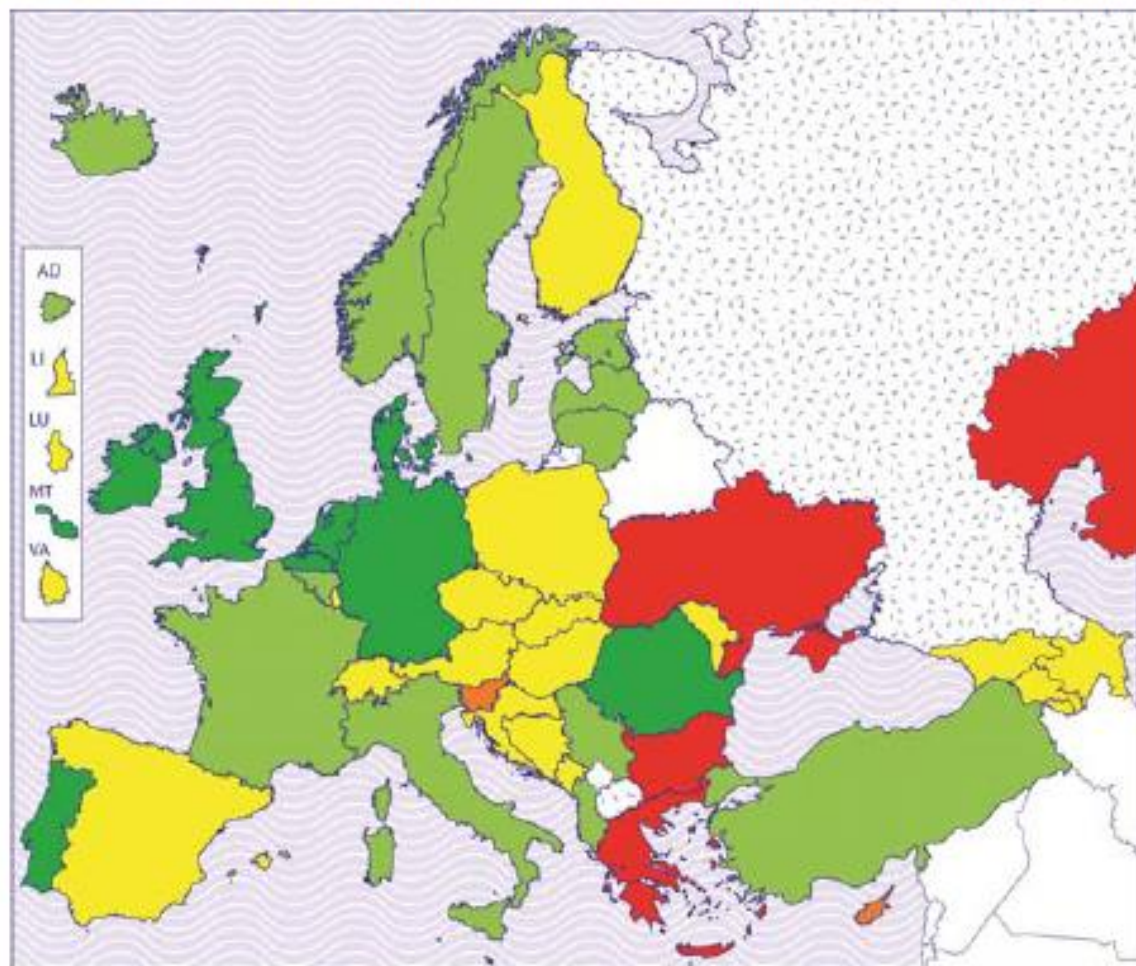
BOLOŇSKÝ PROCES (QF-EHEA) – EVROPSKÁ UNIE (EQF LLL)

Boloňský proces QF-EHEA	Evropská unie EQF LLL
Prvý cyklus v rámci prvního cyklu „krátký“ cyklus (120 ECTS kreditů)	Úroveň 5
Bakalář (180 – 240 ECTS kreditů)	Úroveň 6
Druhý cyklus Magistr (90 - 120 ECTS kreditů, alespoň 60 na úrovni druhého cyklu)	Úroveň 7
Třetí cyklus Doktor (3 – 4 standardní roky studia)	Úroveň 8

QF-EHEA 2010/11

EURYDICE: *THE EUROPEAN HIGHER EDUCATION AREA IN 2012;* *BOLOGNA PROCESS IMPLEMENTATION REPORT*

Figure 2.13: Scorecard indicator n°3: Implementation of national qualifications frameworks, 2010/11*

	2012 Report*	2009 Report**
Dark Green	10	6
Light Green	13	6
Yellow	18	21
Orange	2	6
Red	4	9

 Data not available

* Source: BFUG questionnaire, 2011.

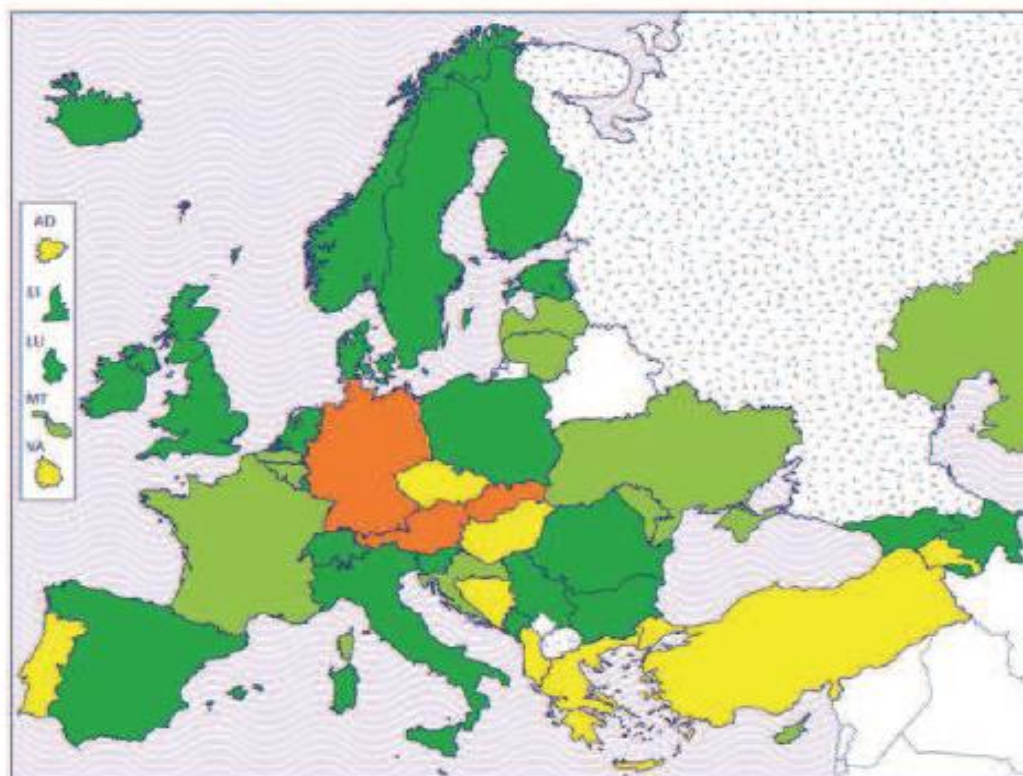
** Source: Rauhvargers, Deane & Pauwels, 2009.

KREDITOVÝ SYSTÉM - ECTS

- Původně (1989) pilotní schéma (100 VŠ) v programu Erasmus s cílem posílit mezinárodní mobilitu – **funkce transferu kreditů**
- Široce využíván v Erasmu 1989 – 1999
- Boloňský process – 1999 a dále
 - **2002 EUA seminář v Zurichu - transfer & akumulace; zátěž & výsledky učení)**
 - **Země začínají zahrnovat ECTS do své legislativy**
 - **2004 Key features a ECTS Users´ Guide – ECTS kredity důsledně založené na „zátěži“, kredity přiřazeny kurzům, předmětům apod. ...**
 - **2009 Key features & ECTS Users´ Guide – nový přístup: studijní zátěž (tedy kredity) budou podřízeny a přiřazeny výsledkům učení: výsledky učení jsou základem pro odhad studijní zátěže a na tomto základě budou přiřazeny kredity**
 - **2012 revize ECTS Users´ Guide (probíhá)**

ECTS SCORECARD STOCKTAKING 2012

Scorecard indicator n°8: Stage of implementation of ECTS system, 2010/11

	2012 Report*	2009 Report**
Dark Green	23	21
Light Green	11	18
Yellow	10	7
Orange	3	2
Red	0	0

 Data not available

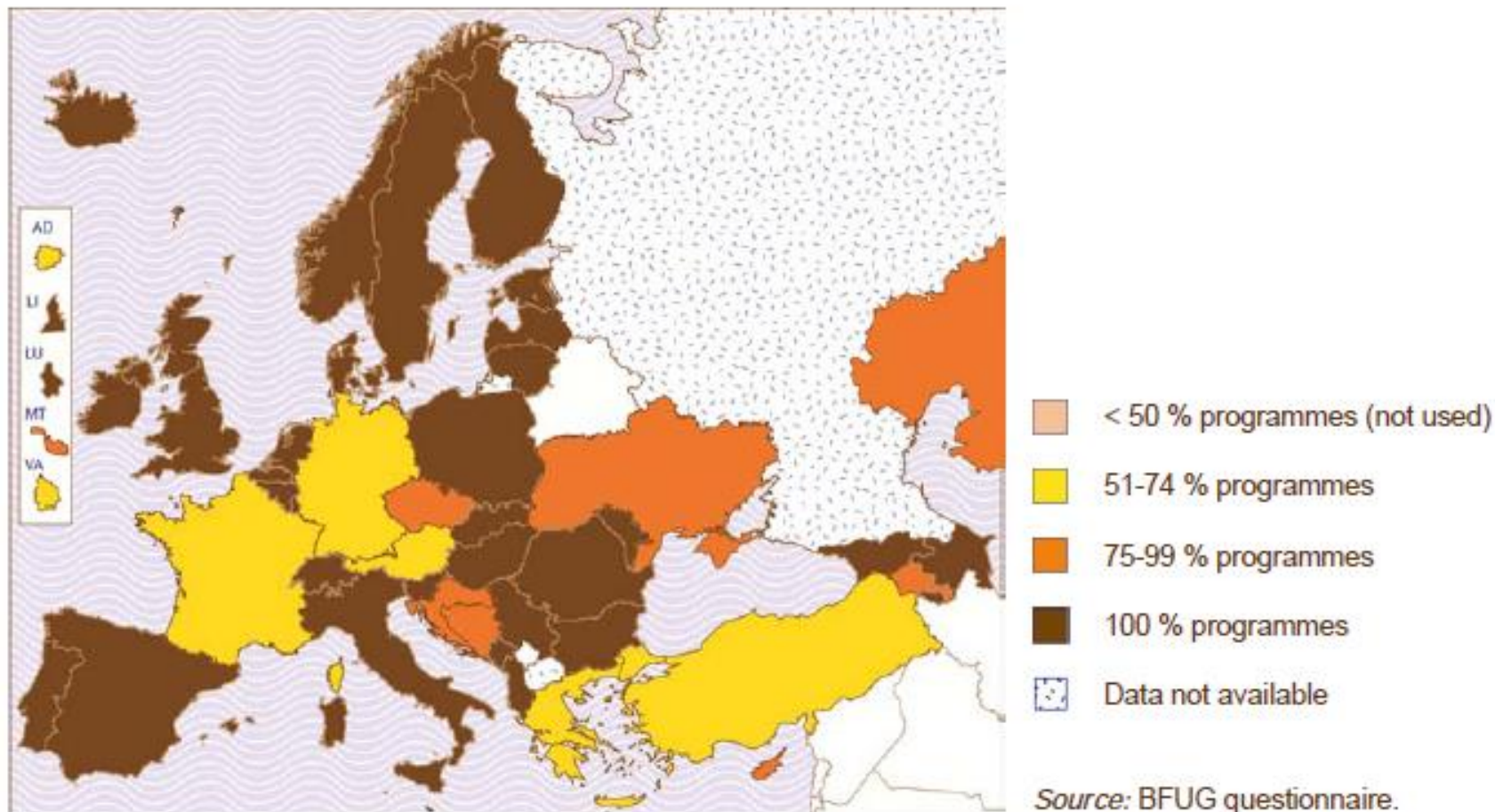
* Source: BFUG questionnaire, 2011.

** Source: Rauhvargers, Deane & Pauwels, 2009.

ECTS KREDITY 2010/11

EURYDICE: *THE EUROPEAN HIGHER EDUCATION AREA IN 2012;* *BOLOGNA PROCESS IMPLEMENTATION REPORT*

Figure 2.16: Share of programmes using ECTS credits for accumulation and transfer for all elements of study programmes, 2010/11

BOLOŇA OČIMA STUDENTŮ (2012) (31 STUDENTSKÝCH ORGANIZACÍ)

- 77% organizací potvrzuje, že ECTS bylo implementováno na všech nebo většině institucí, 5 organizací (16%) hlásí, že nebylo implementováno téměř vůbec;
- 63% organizací ECTS bylo implementováno na základě studijní zátěže; 5 organizací (16%) – není postaveno na studijní zátěži ve více než polovině případů;
- 39% hlásí, že kredity jsou napojeny na výsledky učení (LOs); 20% organizací uvedlo kredity napojené na LOs v polovině případů; 40% kredity jsou napojeny na LOs spíše výjimečně (např. ČR nebo Dánsko); ve 46% organizací hlásí, že v jejich zemi nejsou zavedeny LOs.
- 4 organizace nahlásily, že nemají s ECTS problémy; 7 (vč. ČR-indikuje nahodilost a intuitivnost při přidělování kreditů); zmíněna je síla kateder a to, za jak důležitý je předmět pokládán, spíše než studijní zátěž (s. 23); Maďaři uvádějí stále napojení kreditů na kontaktní hodiny.
- Nejsou konzultováni studenti, není transparentní (Polsko, Holandsko); procesy pro přidělování kreditů nejsou součástí hodnocení kvality (Dánsko, Norsko)

ZMĚNA PARADIGMATU (1)

- učení přizpůsobované studentům – student centred learning
- celoživotní koncept učení
 - Uznávání předchozího vzdělávání a učení – formálního i neformálního, stejně jako informálního
 - Terminologie:

Neformální vzdělávání a učení je realizováno mimo hlavní vzdělávací systémy a nevede obvykle k získání formalizovaného osvědčení

Informální učení není učení úmyslným, vede ale také k získávání znalostí a dovedností (typicky pracovní zkušenost).

- *Výsledky vzdělávání a učení! Rámce kvalifikací!*

ZMĚNA PARADIGMATU (2)

- **Kvalita ve všech činnostech vysokých škol – excellence všech činností;**
- **Rozrůzněnost** “... abychom podpořili vysoce potřebnou rozrůzněnost našich vzdělávacích systémů, v rámci našich národních strategií plně uznáme **hodnotu různých posláních vysokého školství**, od vzdělávání a výzkumu až po veřejnou službu a angažovanost v oblasti sociální soudržnosti a kulturního rozvoje. “

ZMĚNA VE VNÍMÁNÍ ROLE VYSOKÉHO ŠKOLSTVÍ (1)

- Naše společnosti v současné době čelí důsledkům globální finanční a ekonomické krize. **K povzbuzení trvalého ekonomického zotavení a rozvoje bude dynamické a flexibilní evropské vysoké školství usilovat o inovace na základě propojení vzdělávání a výzkumu na všech úrovních.** Jsme si vědomi toho, že vysoké školství musí **sehrát klíčovou roli, máme-li úspěšně zvládnout vzniklé problémy a podpořit kulturní a sociální rozvoj našich společností....**
- Účely vysokého školství:
 - připravovat studenty **pro život aktivních občanů** v demokratické společnosti,
 - připravovat studenty pro jejich **budoucí profesní a osobnostní rozvoj,**
 - **vytvářet a udržovat širokou a pokročilou znalostní základnu a**
 - **podporovat výzkum a inovace.**
- **Nutné probíhající reformy ... budou i nadále pevně zakotveny v evropských hodnotách institucionální autonomie, akademických svobod a sociální rovnosti**
- (Komuniké ministrů z Leuvenu 2009)

ZMĚNA VE VNÍMÁNÍ ROLE VYSOKÉHO ŠKOLSTVÍ (2)

- „... higher education institutions, supported by strongly committed staff, can fulfill their diverse missions in the knowledge society; and where students benefiting from mobility with smooth and fair recognition of their qualifications“ (Deklarace z Vídně a Budapešti, 2010)
- „Europe is undergoing an economic and financial crisis with damaging societal effects. Within the field of higher education, the crisis is affecting the availability of adequate funding and making graduates' job prospects more uncertain.... **Higher education is an important part of the solution to our current difficulties.** Higher education should be at the heart of our efforts to overcome the crisis – now more than ever...
- We will support our institutions in the education of creative, innovative, critically thinking and responsible graduates needed for economic growth and the sustainable development of our democracies “ (Komuniké ministrů z Bukurešti 2012).

HODNOCENÍ KVALITY

- Boloňský proces a ESG se staly katalyzátorem evropské spolupráce v oblasti kvality;
- Síť ENQA (European Network of Quality assurance Agencies);
- Spolupráce v rámci E4 Group – ENQA+ asociace zainteresovaných zájmových skupin: EUA, ESU, EURASHE;
- Důraz na supervizi (vnější hodnocení „sumativní“) **akreditace** oproti dřívějšímu pojetí „měkkému“ hodnocení („formativní“ hodnocení) pro zlepšení kvality;
- Všechny země ustavily systémy vnějšího hodnocení – různá pojetí;
 - Hodnocení institucí (4) nebo programů (7) nebo obojí (24)

ENQA: ASOCIACE SDRUŽUJÍCÍ AGENTURY PRO ZABEZPEČENÍ KVALITY (1)

- Vznik 2000 –sít' (myšlenka vznikla v evropském projektu 1994-1995, byla ukotvena v *Doporučení Rady 98/561/EC ze dne 24.9.1998 o evropské spolupráci při zabezpečení kvality ve vysokém školství* a byla akcelerována Boloňskou deklarací 1999)
- 2004 síť byla transformována do evropské asociace: *The European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA)*.
- Tři hlavní účely:
 - **Reprezentovat své členy** na evropsé a mezinárodní úrovni při tvorbě politiky a v komunikaci s dalšími zájmovými skupinami;
 - **Fungovat jako *think tank*** pro další rozvoj procesů a systémů zabezpečení kvality v EHEA;
 - **Fungovat jako komunikační platforma.**

ENQA: ASOCIACE SDRUŽUJÍCÍ AGENTURY PRO ZABEZPEČENÍ KVALITY (2)

- Principy, na nichž ENQA funguje:
 - **Diverzita**
 - **Prvotní odpovědnost za kvalitu leží na VŠ; agentury** kombinují ve své práci odpovědnost jak vůči veřejnosti, tak podporují zvyšování kvality (enhancement); **ministerstva (stát)** pak má vytvořit podmínky pro fungování a zajistit, aby systém zabezpečení kvality fungoval v souladu s ESG
 - Zabezpečení kvality (procesy, organizace,...) musí odpovídat svému **účelu**
 - Musí být respektována **autonomie VŠ** a **nezávislost národní agentury**
- Cílem evropského rozměru v zabezpečování kvality je podpora vzájemné důvěry a zvýšení transparentnosti při respektování rozmanitosti národních kontextů a tematických oblastí (Deklarace EUA, Graz 2003)

EVROPSKÉ STANDARDY A SMĚRNICE

- Evropské zásady a postupy pro zabezpečení kvality v Evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání (ESG)
 - Část 1: ESG pro vnitřní zabezpečení kvality v rámci vysokých škol
 - Část 2: ESG pro vnější zabezpečení kvality ve vysokém
 - Část 3: ESG pro agentury zabezpečující vnější hodnocení kvality školství (Hodnocení Akreditační komise 2009)
 - Diskutována revize ESG – do 2015
- Problém: Rada vysokých škol neví, že ESG existují, ještě je nezačala implementovat a již budou revidovány
- Zpráva *MAPPING THE IMPLEMENTATION AND APPLICATION OF THE ESG* (MAP-ESG PROJECT) [dostupná na http://www.enqa.eu/files/op_17_web.pdf](http://www.enqa.eu/files/op_17_web.pdf)
- Evropský registr kvality - EQAR

REGISTR AGENTUR ZABEZPEČUJÍCÍCH KVALITU – EQAR (1)

○ Účel EQAR

- jasná a důvěryhodná informace o agenturách zabezpečujících kvalitu;
- zapojení zájmových skupin – VŠ, studenti, zaměstnavatelé, sociální partneři, ministerstva (pozorovatelé);
- Vstup pouze agentury, které splní předem daná kritéria – v souladu s ESG – *nezávislé hodnocení připravené na národní úrovni* ;
- Splnění kritérií ENQA (*Guidelines for national reviews of ENQA member agencies – schváleno výborem ENQA 21.9.2006*)

○ Cíle EQAR

- podpořit mobilitu studentů;
- zabránit v práci nedůvěryhodným agenturám;
- **dát národním vládám možnost, aby si ponechaly výběr hodnotící agentury na vysoké škole (Dánsko);**
- zlepšit kvalitu práce národních agentur a budovat mezi nimi vzájemnou důvěru

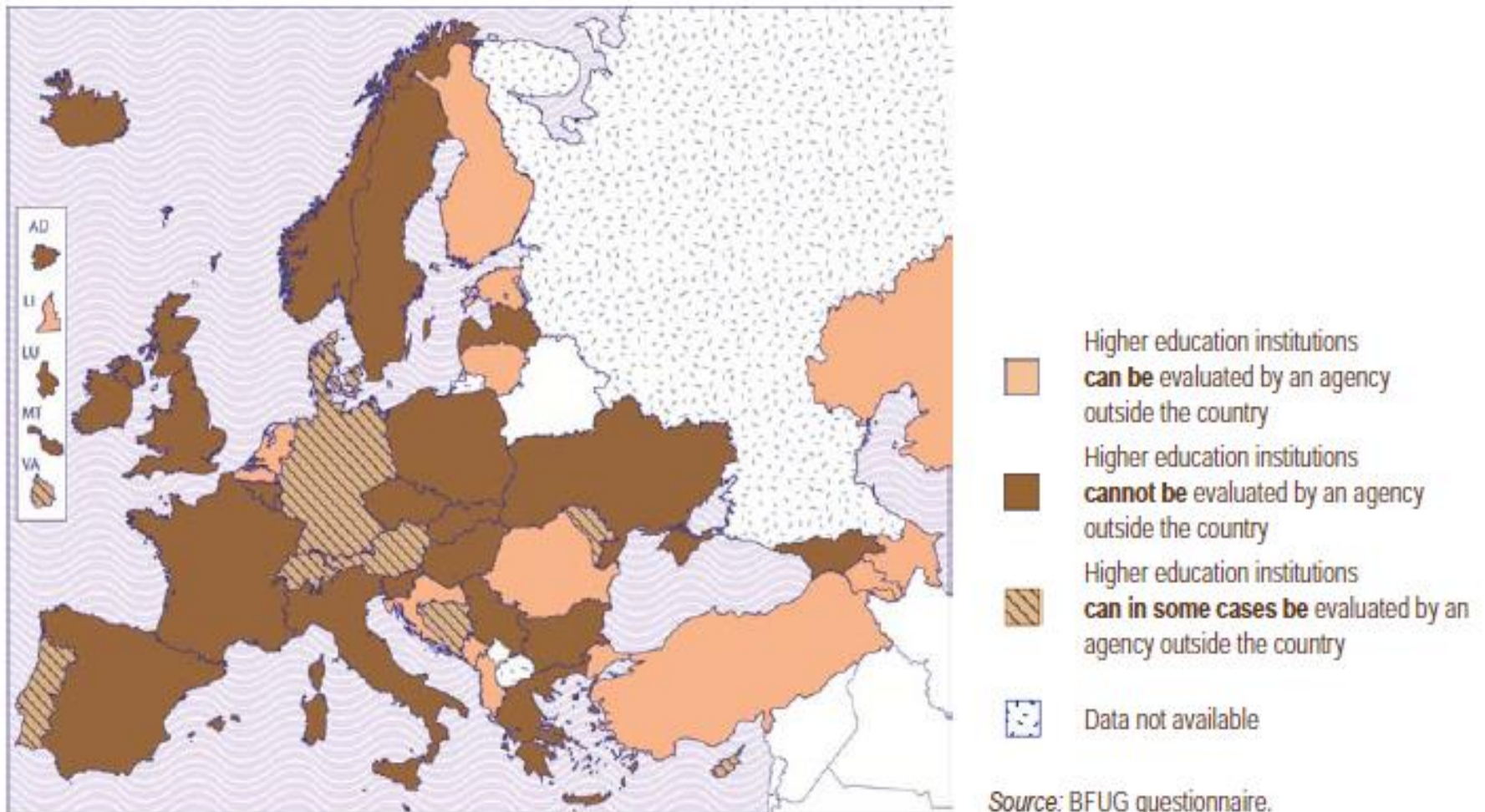
REGISTR AGENTUR ZABEZPEČUJÍCÍCH KVALITU – EQAR (2)

- Členy 30 zemí Boloňského procesu
- Registrováno 28 agentur (ze 14 zemí: Belgie, Bulharsko, Dánsko, Finsko, Francie, Holandsko, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Německo, Rakousko, Rumunsko, Španělsko, Švýcarsko)
- *V některých zemích začíná **diskuse o tom, že vysoké školy by si mohly vybrat kteroukoliv agenturu z registru** – např.*
 - *v Rakousku za předpokladu, bude prokazatelné, že taková agentura pokryje všechna národní kritéria;*
 - *obdobně uvažovalo Dánsko;*
 - *Německo uvažuje o tom, že by uznávalo akreditace pro programy typu joint degree, pokud by části zabezpečované partnerskými institucemi byly akreditovány agenturou zařazenou v Registru;*
 - *Lichtenštejnsko nemá svoji agenturu pro zabezpečení kvality a uvažuje o tom uznávat ty, které budou v Registru;*
 - *Rumunsko v zákoně požaduje, aby jeho národní agentura byla zařazena do Registru a vysoké školy budou moci po akreditaci národní agenturou pro opakovaná vnější hodnocení využít agentury z Registru*

MOŽNOST VŠ VYBRAT SI AGENTURU 2010/11

EURYDICE: *THE EUROPEAN HIGHER EDUCATION AREA IN 2012;* *BOLOGNA PROCESS IMPLEMENTATION REPORT*

Figure 3.2: Ability for higher education institutions to be evaluated by an agency outside the country, 2010/11

ZABEZPEČENÍ KVALITY- POZNÁMKY,

- Výrazný posun mezi lety 1999 – 2012; země si vybudovaly (robustní) struktury;
- Zabezpečení kvality se stává komplexní (quality assurance; quality enhancement; quality culture)
- Veliká diverzita (pravomoci NA, filosofie zabezpečení kvality, napojení na financování);
- Vnější hodnocení zaměřeno ve většině systémů na hodnocení programů i institucí;
 - Charakter supervize (21 systémů)
- Existuje platforma, která vznikla v rámci Boloňského procesu – Evropské fórum pro zabezpečení kvality (ministerstva, vysoké školy, studenti, odborníci z NA, výzkumníci ...) – 2012 se sešlo v Tallinnu na téma *Přináší systémy zabezpečení kvality nějaké rozdíly? Jaký mají dopad? Byla prokázána nějaká evidence. Velmi skeptické vyznění – takovýto dopad nebyl prokázán (existuje velmi málo výzkumů a navíc dopad lze velmi těžko měřit)*
- Skepse v tomto směru je i ve zprávě EURYDICE („*remain vigilant*“)

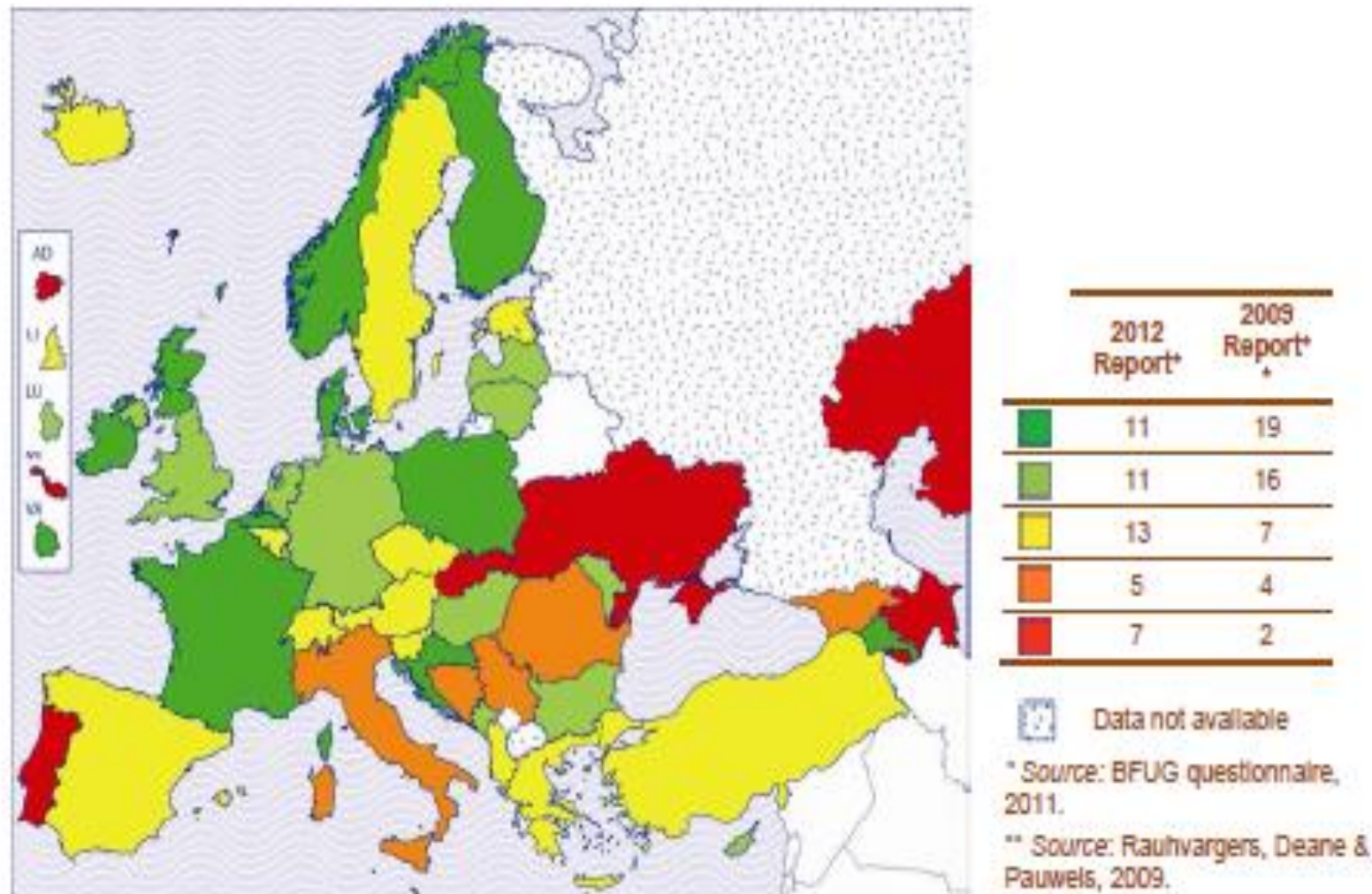
HODNOCENÍ KVALITY

- Hodnocení kvality má dopad na financování – velmi různého charakteru – a to ať plní roli supervize či má formativní charakter (Francie, U.K. Lucembursko)
- Hodnocení v rámci tzv. Stocktaking report sledovalo
 - V jaké fázi je systém vnějšího zabezpečení kvality;
 - Na jaké úrovni a do jaké míry jsou zapojeni studenti;
 - Na jaké úrovni a do jaké míry jsou zapojeni jsou zapojeni zahraniční experti
- Zapojení studentů a zahraničních expertů jsou principy, na kterých se všichni shodnou, ale hodnocení ukázala, že řada zemí je v praxi nenaplnuje (včetně ČR)

ZAPOJENÍ STUDENTŮ 2010/11

EURYDICE: *THE EUROPEAN HIGHER EDUCATION AREA IN 2012; BOLOGNA PROCESS IMPLEMENTATION REPORT*

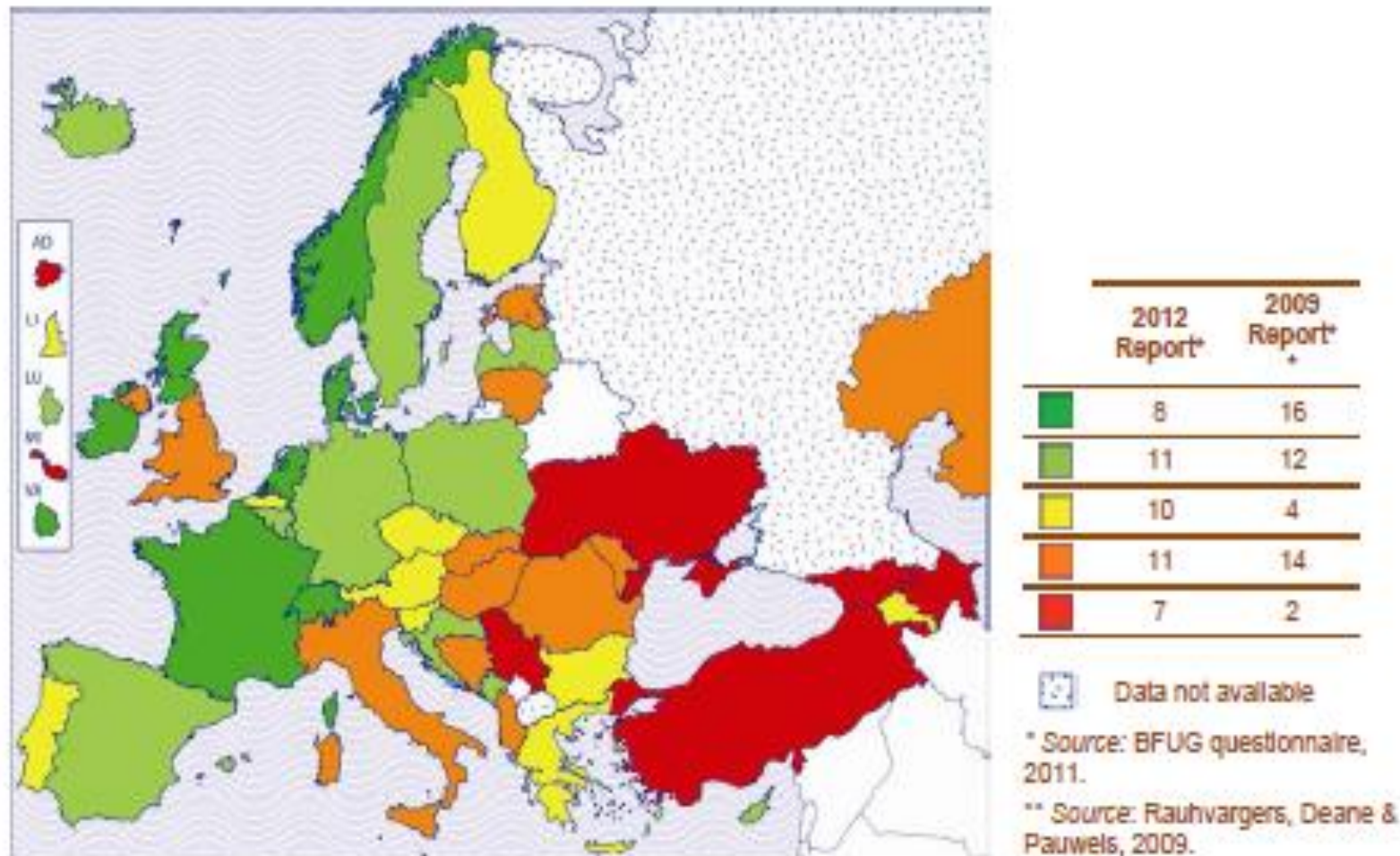
Figure 3.4: Scorecard indicator n°5: Level of student participation in quality assurance, 2010/11*

ZAPOJENÍ ZAHRANIČNÍCH EXPERTŮ 2010/11

EURYDICE: *THE EUROPEAN HIGHER EDUCATION AREA IN 2012; BOLOGNA PROCESS IMPLEMENTATION REPORT*

Figure 3.5: Scorecard indicator n°6: Level of international participation in external quality assurance, 2011/12*

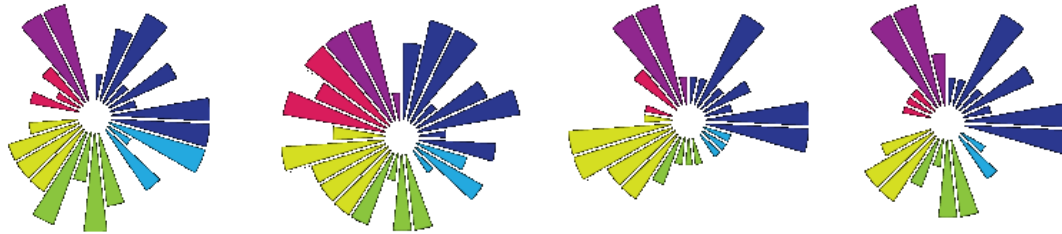
VNITŘNÍ HODNOCENÍ KVALITY

- Zpráva poměrně stručná
- Sice všechny země až na 4 mají zákonnou povinnost ustavit systémy vnitřního hodnocení na VŠ; ale neexistují o nich na úrovni ministerstva souhrnnější informace;
- Nebylo (oproti roku 2009) zkoumáno zapojení studentů do vnitřního hodnocení na VŠ (nejedná se o studentské hodnocení kvality, to je pouze součást systému);

EVROPSKÁ KLASIFIKACE UNIVERZIT U-MAP

- Nástroj, který sdružuje konkrétní instituce do skupin na základě vybraných charakteristik, které jsou dále popsány indikátory
- základní principy:
 - typologie je mnohorozměrná;
 - založená na objektivních a spolehlivých datech;
 - neřadí instituce hierarchicky, ale umožňuje, aby mohly spadat do několika skupin;
 - je flexibilní ve smyslu změn a vývoje institucí, a tudíž i možných změn jejich zařazení;
 - **nemá ambice stát se povinnou normou**
 - Metodika U-Map na webu www.u-map.eu
- **Mapovat vysoké školy si nechali v Holandsku a Vlámské komunitě Belgie, Estonsku, Rada ministrů severských zemí, Rumunsko, ...**
- **2 nástroje**
 - *ProfileFinder* <http://www.u-map.eu/finder.shtml> - seznam institucí, které jsou porovnatelné s těmi charakteristikami, které si dotčená instituce vybrala.
 - *ProfileViewer* lze porovnávat profily tří institucí - <http://www.u-map.eu/viewer.shtml>

U-MAP

6 základních charakteristik, které vytvářejí profil instituce

- **výzkumné zapojení:** akademické publikace, další recenzované výstupy, profesní publikace, absolventi PhD, výdaje za výzkum
- **angažovanost v regionu:** regionální zdroje příjmů, absolventi uplatňující se v regionu, studenti 1. ročníku z regionu
- **vzdělávací profil:** zaměření kvalifikací, výdaje na vzdělávání, stupeň kvalifikací, rozsah oborů (ISCED 97 -8 kategorií)
- **výměna znalostí:** patentové přihlášky, příjem z KTT, kulturní aktivity, start-up firmy
- **profil studentů:** počty, graduální studenti, studenti v distanční a part-time formě,
- **mezinárodní orientace:** zahraniční studenti, zahraniční pracovníci, mezinárodní zdroje příjmů, studenti-přijímaní a vyjíždějící

Zdroj U-Map: www.u-map.eu

U – MULTIRANK: PILOT I

○ Dvě základní funkce

- větší transparentnost pro všechny zájemce - studenty, zaměstnavatele, odbornou i laickou veřejnost
- a má se stát nástrojem pro benchmarking vysokých škol

○ 5 skupinami indikátorů- „Výuka a učení“; „Výzkum“; „Přenos poznatků“ (Knowledge and technology transfer); „Mezinárodní orientace“; „Regionální spolupráce“

○ Principy:

- Umožnit, aby ranking byl **modelován a na míru a vyladěn vždy přímo uživateli**
- Vytvořen na principu **mnohorozměrnosti**;
- Vytvořen na principu **více úrovní** (institucionální, oblasti vzdělávání);
- **Porovnávat porovnatelné** (nejprve roztřídění pomocí U-Map)
- Dbát na **kvalitu metodických postupů**

○ Pilotní fáze prokázala proveditelnost: zúčastnilo se 157 institucí z 57 zemí, 93 z EU, 15 evropských ale mimo EU, 49 mimoevropských (4 vysoké školy z ČR – UK, VUT, VŠE a VŠB-TU)

U – MULTIRANK: II

- **Projekt bude pokračovat další etapou (přijat v prosinci 2012)**, ve které budou doladovány indikátory, bude řešena implementace, včetně financování.
- Řešitelé: Centre for Higher Education (CHE), Německo a the Centre for Higher Education Policy Studies (CHEPS) při Univerzitě v Twente, Holandsko
 - Očekává se „business“ model financovaný z více zdrojů
 - Na výzvu zareagovalo téměř 700 VŠ z Evropy i mimo ni
- Probíhá sběr dat
- Hodnocení institucí, oborové, šetření mezi studenty
- Výsledky publikovány 2014

VYBRANÉ PRIORITY 2012 – 2015

NA NÁRODNÍ ÚROVNI

- rozšíření přístupu k VŠ vzdělávání, více studentů, kteří dokončí studia; zaměřit se na znevýhodněné skupiny;
- lepší podmínky pro uplatňování *učení zaměřeného na studenta*, ..., při zapojení studentů a akademických pracovníků do řídicích struktur na všech úrovních;
- agentury pro zabezpečení kvality, které budou registrovány v EQARu, budou moci působit v celé EHEA, tam, kde to umožňuje národní legislativní úprava;
- rámce kvalifikací, ECTS a dodatek k diplomu budou postaveny na *výsledcích učení*; země znásobí své úsilí;
- podpoří používání EAR (*European Area of Recognition*) - manuálu ...

VYBRANÉ PRIORITY 2012 – 2015

NA EVROPSKÉ ÚROVNI

- Eurostat, Eurydice a Eurostudenta, aby monitorovaly **pokrok** v implementaci Boloňského procesu strategie pro mobilitu “*Mobility for better learning*”;
- vytvoří systém dobrovolného vzájemného učení se (*peer learning*) a podpoří pilotní téma - **sociální rozměr vysokého školství**;
- vytvoří **návrh revidované verze ESG**, aby ji bylo možné přijmout v roce 2015;
- budou pracovat na tom, aby **ECTS Users' Guide** plně **reflektoval implementaci výsledků učení a uznávání předchozího**;
- budou koordinovat úsilí, aby zajistili praktické **fungování rámců kvalifikací založených na výsledcích učení**, a budou zjišťovat, **jak by mohl v národním kontextu fungovat tzv. „krátký cyklus“**;
- podpoří práci „průkopnické“ pracovní skupiny (pathfinder group) **zemí, které budou hledat cesty pro automatické uznávání srovnatelných kvalifikací**.

ZMĚNA VE VNÍMÁNÍ ROLE VYSOKÉHO ŠKOLSTVÍ (1)

- Naše společnosti v současné době čelí důsledkům globální finanční a ekonomické krize. **K povzbuzení trvalého ekonomického zotavení a rozvoje bude dynamické a flexibilní evropské vysoké školství usilovat o inovace na základě propojení vzdělávání a výzkumu na všech úrovních.** Jsme si vědomi toho, že vysoké školství musí **sehrát klíčovou roli, máme-li úspěšně zvládnout vzniklé problémy a podpořit kulturní a sociální rozvoj našich společností....**
- Účely vysokého školství:
 - připravovat studenty **pro život aktivních občanů** v demokratické společnosti,
 - připravovat studenty pro jejich **budoucí profesní a osobnostní rozvoj,**
 - **vytvářet a udržovat širokou a pokročilou znalostní základnu a**
 - **podporovat výzkum a inovace.**
- **Nutné probíhající reformy ... budou i nadále pevně zakotveny v evropských hodnotách institucionální autonomie, akademických svobod a sociální rovnosti**
- (Komuniké ministrů z Leuvenu 2009)

ZMĚNA VE VNÍMÁNÍ ROLE VYSOKÉHO ŠKOLSTVÍ (2)

- „... higher education institutions, supported by strongly committed staff, can fulfill their diverse missions in the knowledge society; and where students benefiting from mobility with smooth and fair recognition of their qualifications“ (Deklarace z Vídně a Budapešti, 2010)
- „Europe is undergoing an economic and financial crisis with damaging societal effects. Within the field of higher education, the crisis is affecting the availability of adequate funding and making graduates' job prospects more uncertain.... **Higher education is an important part of the solution to our current difficulties.** Higher education should be at the heart of our efforts to overcome the crisis – now more than ever...
- We will support our institutions in the education of creative, innovative, critically thinking and responsible graduates needed for economic growth and the sustainable development of our democracies “ (Komuniké ministrů z Bukurešti 2012).

ZDROJE

- www.ehea.info
- publikace Eurydice, Eurostat, Eurostudent: *The European Higher Education Area in 2012; Bologna Process Implementation Report* (Evropská komise 2012); dostupné na <http://bologna-bucharest2012.ehea.info/background-documents.html>. (9.1.2013)
- www.bologna.msmt.cz

***Děkuji Vám za pozornost
a
prosím ptejte se!***